

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

KIRGIZİSTAN ÜLKE RAPORU

Dış Ticaret Servisi
Ağustos 2018

İÇİNDEKİLER

1.2. GENEL BİLGİLER	3
1.2.1. Coğrafi Konum	3
1.2.2. Siyasi ve İdari Yapı	3
1.3. GENEL EKONOMİK DURUM	4
1.3.1. Ekonomik Yapı	4
SEKTÖRLER	4
2.1. SEKTÖRLER	4
2.1.1. Tarım ve Hayvancılık	4
2.1.2. Sanayi	5
2.1.3. İnşaat	5
2.1.4. Madencilik	5
DIŞ TİCARET	5
3.1. DIŞ TİCARET	5
3.1.1. Genel Durum	5
3.1.2. Başlıca Ürünler İtibariyle Kırgızistan İhracatı (Bin Dolar)	6
3.1.3. Başlıca Ürünler İtibariyle Kırgızistan İthalatı (Bin Dolar)	7
3.1.4. Başlıca Ülkeler İtibariyle Kırgızistan İhracatı (Bin Dolar)	7
3.1.5. Başlıca Ülkeler İtibariyle Kırgızistan İthalatı (Bin Dolar)	8
TÜRKİYE İLE TİCARET	8
4.1. TÜRKİYE İLE TİCARET	8
4.1.1. Türkiye - Kırgızistan Dış Ticaret Verileri (Bin Dolar)	8
4.1.2. Türkiye'nin Kırgızistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)	9
4.1.3. Türkiye'nin Kırgızistan'a İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)	10
4.1.4. İki Ülke Arasında Yaşanan Sorunlar	10
KONYA İLE TİCARET	11
5.1. KONYA İLE TİCARETİ	11
5.1.1. Konya – Kırgızistan 2017 Yılı İhracat Kalemleri	11
5.1.2. Konya – Kırgızistan 2017 Yılı İthalat Kalemleri	12
5.1.3. Türkiye-Kırgızistan-Konya Yıllara Göre İthalat / İhracat Rakamları	12
Türkiye- Kırgızistan Rakamları (Dolar)	12
Konya- Kırgızistan Rakamları (Dolar)	12

1.2. GENEL BİLGİLER

1.2.1. Coğrafi Konum

Orta Asya'nın kuzeydoğusunda yer alan, Kırgızistan'ın yüzölçümü, 198.500 km²'dir. %4,4'ü su olan Kırgızistan'ın yüzölçümünün, %5,3'ünü ormanlık alanlar, %54,1'ini tarımsal alanlar, %36,2'sini ise, diğer arazi oluşturmaktadır. Kuzeyinde Kazakistan, güneydoğu ve doğusunda Çin Halk Cumhuriyeti, batısında Özbekistan, güneybatısında Tacikistan ile komşu olan Kırgızistan'ın sınırlarının toplam uzunluğu 3.878 km'dir.

Kırgızistan geniş çukur alanlara, derin vadilere ve yüksek dağ sıralarına sahiptir. Ortalama rakım 2.750 m'dir. En yüksek nokta (Pobeda Tepesi), deniz seviyesinden 7.439 m, en alçak nokta ise, deniz seviyesinden 132 m yükseklikteki Kara Darya'dır. Toplam alanın %94'ünden fazlasının deniz seviyesinden yüksekliği 1.000 m'yi aşar ve toplam yüzölçümünün yaklaşık %40'ı 3.000 m'den yüksektir. Kırgızistan'ın nüfusunun neredeyse tamamı 1.800 m'den daha yüksekte yaşamaktadır.

Doğu batı istikametinde 2.000 km uzunluğunda ve 400 km genişliğinde bir kara kitlesi olan Tanrı Dağları'nın yaklaşık üçte ikisi Kırgızistan toprakları içinde yer almaktadır.

Kırgızistan'ın güneyinde yer alan Pamir Dağları'nda iklim genel olarak Tanrı Dağları'ndaki iklime benzemekle beraber daha durağan ve daha az nemlidir. Zaalaya, Türkistan ve Alay Dağları'nda bulunan zirveler özellikle dağcılık açısından önemlidir.

Ülkede genel olarak büyüklü küçüklü yaklaşık 40.000 dere ve ırmak bulunmaktadır. Kırgızistan'ın en önemli nehirleri; Narın (535 km), Çuy (221 km) ve Çatkal (205 km)'dir. Kırgız Cumhuriyeti'nde 1.923 adet göl bulunmakta ve kapladıkları alan 6.836 km²'ye ulaşmaktadır.

Kırgızistan'ın genel bitki örtüsünü orman, makilikler, bozkır, step, çayır ve su bitkileri oluşturur. Bitki örtüsünde görülen başlıca türler ise çam, ceviz, fıstık, huş ağacı, akağaç ve kavaktır. Güneybatı Tien Şan'da bulunan ceviz ormanı özel bir öneme sahiptir.

1.2.2. Siyasi ve İdari Yapı

Kırgız Cumhuriyeti Büyük Meclisi-Kırgız Cumhuriyeti Parlamentosu, kendi yetkileri çerçevesinde yasama ve denetim fonksiyonlarını yerine getirmekte olup, toplam 90 milletvekilinden oluşmaktadır. Büyük Meclis daimi faaliyet gösteren, parti sistemine dayalı olarak seçilen milletvekillerinden oluşmaktadır. Partiler için %0,5 bölge barajı uygulanmaktadır. Milletvekili seçimine 25 yaştan büyük ve seçime katılma hakkına sahip Kırgız Cumhuriyeti vatandaşı katılabilir. Parlamento seçimleri 5 yılda bir yapılmaktadır.

Ayrıca, yine 5 yılda bir Cumhurbaşkanlığı seçimleri yapılmaktadır. Cumhurbaşkanlığı seçimlerine, 35 yaşından büyük, 65 yaşından küçük, Kırgızca bilen, 15 yıl süre ile ülkede ikamet etmiş olan ve en az 50 bin seçmenin imzasını toplayabilen her Kırgız Cumhuriyeti vatandaşı katılabilir. Anayasaya göre yasalar Büyük Meclise sunulmaktadır. Büyük Meclis, yasa üzerinde değişiklikler yaptıktan sonra bir ay içinde Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın onayına sunmaktadır.

1.3. GENEL EKONOMİK DURUM

1.3.1. Ekonomik Yapı

1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla ülke Sovyet Birliğinin kaynaklarından mahrum kalmış, özel tüketimde düşüş görülmüş ve kamu harcamaları artmıştır. Bunun sonucunda 1991–1995 döneminde GSYİH 1990'daki seviyesinin yarısına inmiştir. Tüm ekonomik göstergeler kötüye gitmiş, hiperenflasyon, artan işsizlik ve reel gelirden düşüş yoksulluğun artmasına yol açmıştır.

1993 yılında ulusal para tedavüle girmiş, fiyatlar serbest bırakılmış, ticaret mevzuatı ile tarım sektöründe reform yapılmış, varlıklar özelleştirilmiş ve serbest bir ticaret rejimi kabul edilmiştir. Bu sayede ekonomi 1996 yılından itibaren normalleşmeye başlamıştır.

1998 yılında yaşanan Rusya Krizi ertesinde Kırgız ekonomisi istikrara kavuşarak yılda yaklaşık %5 oranında büyümüştür. Tarım ve madencilik sektörleri eskiden beri güçlü olarak tanımlanan sektörlerdir. Bunların yanı sıra, inşaat ve enerji ile ulaştırma, ticaret ve catering gibi hizmet sektörü alanlarında da sağlıklı bir büyüme gözlemlenmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

SEKTÖRLER

2.1. SEKTÖRLER

2.1.1. Tarım ve Hayvancılık

Tarım sektörünün GSYİH'ye katkısı %18'dir. Ülkenin büyük bölümü yüksek steplerden oluştuğu ve ekilebilir alanların toplam yüzölçümüne oranı %7 olduğu için tarım sektöründe hayvancılık ön plana çıkmaktadır. Mahsul alımı daha çok alçak vadilerde yoğunlaşmış bulunmaktadır.

Tarım sektörü, düşen sanayi üretimi nedeniyle açığa çıkan işgücünün istihdam edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Kırgızistan'da özel işletmeler tarımsal üretimin %40'ını gerçekleştirmekte, kamu işletmelerinin üretime katkısı %5 düzeyinde olmakta, üretimin kalan bölümü ise kişisel girişimlerle gerçekleştirilmektedir.

Bağımsızlık sonrası dönemin koşullarından derinden etkilenen tarım sektöründe tarım makinesi yedek parça ve ekipman eksikliği ile gübre açığı ortaya çıkmıştır. Bağımsızlığa kadar diğer Sovyet Cumhuriyetlerinden temin edilmekte olan söz konusu girdiler, doğal olarak bağımsızlık ertesinde piyasa koşullarından temin edilmeye başlanmış ve fiyatlar üzerinde yükseltici etkisi olmuştur.

2.1.2. Sanayi

SSCB'nin dağılmasının ardından Kırgız ekonomisi üretim kayıpları nedeniyle ciddi sorunlarla karşılaşmıştır. Bugün itibariyle de sanayi sektörü Sovyet zamanındaki üretim hacimleri seviyesinden uzak olduğu söylenebilir. Sanayi üretiminin en önemli alt sektörü gıda işleme sanayisidir. Gıda işleme sektörü ve konfeksiyon sektörleri aynı zamanda en cazip yabancı yatırım alanları olmuştur.

2.1.3. İnşaat

Devlet ve uluslararası finans kuruluşları tarafından finansmanı sağlanan Kuzey-Güney Karayolu, Oş-Kaşgar Karayolu ve Jerui altın madeni gibi projeler, sektörün büyümesini sağlayan ana projeler arasındadır. Önümüzdeki dönemde Kırgızistan'da inşaat sektörünün artan talebe bağlı olarak hızlı bir büyüme eğilimi içerisine girmesi beklenmektedir. Bu paralelde Kırgız hükümeti, inşaat malzemeleri sektörüne de yatırım yapmaktadır.

Diğer taraftan, Kırgızistan gittikçe ağırlaşan bir konut sorunuyla karşı karşıya bulunmaktadır. Bu bağlamda, Kırgız Hükümeti toplu konut projelerinin hayata geçirilmesi için çaba göstermekte ve yabancı yatırım çekebilmek için kolaylıklar sağlamayı planlamaktadır.

2.1.4. Madencilik

1997 yılında Tien Şan dağlarında Kumtor altın madeninin faaliyete geçmesiyle altın üretimi toplam sanayi üretiminin %40'ına ulaşmıştır. Ne var ki, madenin giderek azalan üretim hacmi yeni madenlerin açılmasını ve işletmeye konulmasını zorunlu kılmaktadır.

Altın madenciliği dışında madencilik sektörü gelişmemiştir. Özellikle kömür madenciliğinde yatırım yetersizliği gözlemlenmekte ve bu alandaki faaliyetler esas olarak devlet eliyle yürütülmektedir. Uranyum madenciliği Minkuş, Aktuz, Kajısay ve Maylısu bölgelerinde verim düşüklüğü nedeniyle durmuş bulunmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DIŞ TİCARET

3.1. DIŞ TİCARET

3.1.1. Genel Durum

Kırgızistan'ın denize kıyısı olmaması ve ithalata bağımlılığı, Eski Sovyetler Birliği ülkeleri dışında ticaret ilişkilerini geliştirmesinde önemli bir engel teşkil etmiştir. 1997 yılından itibaren artan altın ihracatı sayesinde yenedünya pazarlarına ulaşılmış, ne var ki, altın ihracatında yoğunlaşılması da ihracatta ürün çeşitliliğinin gelişmesine engel olmuştur.

Kırgız Cumhuriyeti 1998 yılında Dünya Ticaret Örgütüne katılarak Orta Asya Cumhuriyetlerinde bu üyeliği gerçekleştiren ilk ülke olmuştur.

Kırgızistan, Rusya Federasyonu, Kazakistan, Belarus ve Tacikistan'ı da içine alan Avrasya Ekonomik Topluluğu'nun da bir üyesidir.

1998 Rusya krizinde rublenin değerinin ani düşüşüyle Rusya'nın ithalatında yaşanan düşüş ve bunun domino etkisi yaratarak Kazakistan'ın da Rusya'dan ithalatı caydırmak için %200'lere varan oranlarda gümrük vergisi artırımına gitmesi Kırgızistan'ın ihracatını olumsuz etkilemiştir. Bu dönemde Rusya'dan ithalat artarak ödemeler dengesinde sarsıntıya sebep olmuştur.

Rusya krizi sırasında Orta Asya ülkeleri sınırlarını kapatarak, yüksek tarifeler uygulamışlardır. Bu dönemde ülkeler arasında kurulmuş olan Gümrük Birliği uygulanamaz hale gelmiştir. Kırgızistan ise bunun dışında kalmış, kısa vadede zarar görmüş ancak sınırları kapatmak yerine batı ve Çin pazarlarıyla ticareti artırmaya çalışmıştır.

Kırgızistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (milyon \$)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
İhracat	1.979	1.683	1.773	1.884	1.441	1.423	1.791
İthalat	4.261	5.373	5.983	5.735	4.068	3.844	4.481
Hacim	6.240	7.056	7.756	7.619	5.509	5.267	6.272
Denge	-2.282	-3.690	-4.210	-3.851	-2.627	-2.421	-2.690

Kaynak: Trade Map

3.1.2. Başlıca Ürünler İtibariyle Kırgızistan İhracatı (Bin Dolar)

ÜRÜNLER	2015	2016	2017
Altın (platin kaplamalı altın dahil)	665.361	701.584	700.384
Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri	19.098	67.783	143.754
Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	38.872	43.274	78.531
Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	43.844	55.011	52.527
Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler	1.547	8.532	49.054
Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	69.027	38.240	46.952
Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	31.559	11.988	41.676
Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme)	100	6.684	29.324
Float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam	10.750	14.853	27.395
Dış tabanı ve yüzü kauçuk ve plastik maddeden olan su geçirmez ayakkabılar	80	6	26.652
Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	15.882	19.077	24.692
Elektrik enerjisi	99	103	24.623
Meyve (kurutulmuş)	2.108	14.405	24.456
Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	16.913	12.902	22.111
Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme)	8	5.979	16.614

Kaynak: Trade Map

3.1.3. Başlıca Ürünler İtibariyle Kırgızistan İthalatı (Bin Dolar)

ÜRÜNLER	2015	2016	2017
Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	643.315	328.983	556.315
Dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılar	59.661	202.293	218.240
Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	134.154	106.966	156.244
Sentetik devamsız liflerden diğer dokunmuş mensucat	51.094	110.447	101.004
Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	59.314	68.239	95.472
Suni filament ipliklerinden dokunmuş mensucat	3.238	26.113	78.272
Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar	53.214	43.345	73.420
Sentetik devamsız liflerden dokunmuş mensucat	15.970	14.533	70.383
Kauçuktan yeni dış lastikler	26.293	32.937	49.537
Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	44.733	43.250	47.718
Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	45.108	41.911	43.983
Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	43.914	42.678	42.729
Ayakkabı aksamı, iç taban, topuk rampası, tozluk vb	8.425	13.836	40.059
Buğday ve mahlut	61.286	31.560	38.614
Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar	25.878	21.611	37.740
Seramikten sofraya ve mutfak eşyası, diğer ev eşyası	1.997	17.188	37.498
Diğer giyim eşyası (örme)	7.339	33.492	37.335

Kaynak: Trade Map

3.1.4. Başlıca Ülkeler İtibariyle Kırgızistan İhracatı (Bin Dolar)

Sıra	Ülkeler	2015	2016	2017
	TOPLAM İHRACAT	1.441.468	1.423.028	1.790.758
1	İsviçre	562	648	489
2	Kazakistan	228	151	297
3	Rusya	157	145	262
4	İngiltere	2	32	191
5	Özbekistan	95	125	146
6	Türkiye	84	90	131
7	Çin	36	80	97
8	B.A.E.	99	36	32
9	Tacikistan	24	22	24
10	Belçika	22	11	21
11	Litvanya	4	8	15
12	İran	4	8	13
13	Beyaz Rusya	14	898	9
14	Sırbistan	7	4	6
15	Türkmenistan	6	6	5

Kaynak: Trade Map

3.1.5. Başlıca Ülkeler İtibariyle Kırgızistan İthalatı (Bin Dolar)

Sıra	Ülkeler	2015	2016	2017
	TOPLAM İTHALAT	4.068.084	3.844.473	4.481.291
1	Çin	1.029.111	1.464.957	1.500.066
2	Rusya	1.271.642	800	1.180.545
3	Kazakistan	677	636	586
4	Türkiye	164	191	225
5	Özbekistan	59	70	164
6	ABD	122	154	155
7	Beyaz Rusya	54	35	83
8	Almanya	93	62	68
9	G. Kore	54	26	46
10	Ukrayna	89	40	39
11	Japonya	61	19	34
12	Hindistan	23	23	29
13	Litvanya	14	8	28
14	İtalya	23	25	27
15	Fransa	23	22	27

Kaynak: Trade Map

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE İLE TİCARET

4.1. TÜRKİYE İLE TİCARET

4.1.1. Türkiye - Kırgızistan Dış Ticaret Verileri (Bin Dolar)

Yıl	İhracat	İhracat Değişim %	İthalat	İthalat Değişim %	Hacim	Denge
2013	388,336	50.8	36,964	-18.3	425,300	351,372
2014	421,431	8.5	65,648	77.6	487,079	355,783
2015	294,702	-30.1	76,858	17.1	371,560	217,844
2016	308,933	4.8	101,067	31.5	410,000	207,866
2017	343,600	11.2	143,794	42.3	487,394	199,806
2017 / (1-5)	142,849	28.8	53,556	23.6	196,405	89,293
2018 / (1-5)	153,601	7.5	30,047	-43.9	183,648	123,554

Kaynak: TUIK

4.1.2. Türkiye'nin Kırgızistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

İkili ticarete denge geleneksel olarak Türkiye lehine fazla vermektedir. Kırgızistan'a ihracatımızda, halı, mücevherci eşyaları, tekstil mamulleri gibi kalemler ön plana çıkarken bu ülkeden ithalatımızın ana kalemlerini kuru baklagiller, bakır alaşımları ve pamuk teşkil etmektedir.

Ticaret hacminin artırılması için öncelikli olarak taşıma maliyetlerinin azaltılması ile ulaştırma koşullarının iyileştirilmesi, karayolunun yanı sıra alternatif ulaşım araçları kullanılması gerekmektedir. Ayrıca gümrük işlemlerindeki kayıt dışı harcamaların azaltılmasının ticaret hacmini arttırmada önemli bir etken olacağı düşünülmektedir.

ÜRÜNLER	2015	2016	2017
Mücevherci eşyası ve aksamı	53.249	32.460	42.593
Tişörtler,fanilalar,atletler,kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası	17.660	21.323	29.916
Kazak,süveter,hırka,yelekvb.eşya(örme)	19.974	26.840	29.776
Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise,takım,ceket,blazer,pantolon,tulum ve şort	5.347	7.727	13.362
Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise,takım,ceket,blazer	2.560	5.299	11.782
Hijyenik havlular ve tamponlar,bebekbezleri ve benzeri hijyenik eşya	15.336	13.842	10.443
Spor,kayak ve yüzme kıyafetleri; diğer giyim eşyası	3.377	2.286	9.363
Bebek için giyim eşyası ve aksesuarı(örme)	3.475	2.285	8.329
Kadın ve kız çocuk için kombinezon, jüp veya jüpon,slipvekülot,gecelik,pijama vb	4.047	4.593	7.894
Diğer örme mensucat	11.027	19.865	7.313
Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	3.129	5.468	7.042
Kadın ve kız çocuk için takım elbise,takım,ceket,blazer,etek,pantolon,tulum ve şort	1.666	3.716	6.057
Yatak çarşafı,masa örtüleri,tuvalet ve mutfak bezleri	2.811	3.810	5.925
Erkek ve erkek çocuk için külotlar,slipler,gecegömlekleri,pijamalar,bornozlar vb.	3.172	3.336	5.761
Külotlu çoraplar,taytlar,kısa ve uzun konçlu çoraplar	2.180	4.370	5.139
Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	7.677	5.198	5.081
Sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat	4.781	7.420	4.176
Diğer örme mensucat	4.963	11.818	3.642
Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise,takım,ceket,blazer,pantolon,tulum ve şort	821	6.549	3.625
Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar	3.975	3.252	3.489
Kakao içermeyen şeker mamulleri(beyaz çikolata dahil)	3.002	3.333	3.139
Elektrikli su ısıtıcıları,elektrotermik cihazlar,ortam ısıtıcıları,saç ve el kurutucuları,ütüler,rezistanlar	3.865	3.214	2.899
Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	2.761	2.596	2.736

Kaynak: Trade Map

4.1.3. Türkiye'nin Kırgızistan'a İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

ÜRÜNLER	2015	2016	2017
Altın (platin kaplamalı altın dahil)	7.139	9.600	13.644
Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	13.962	9.531	10.705
Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	2.053	2.050	6.731
Bakır döküntü ve hurdaları	4.499	1.168	3.621
Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	4.340	3.021	3.274
Geçici olarak konserve edilmiş sebzeler	7.088	1.257	2.073
Aluminyum döküntü ve hurdaları	0	82	1.347
Diğer metal cevherler ve konsantreleri	2.157	1.309	1.298
Hayvan bağırsak, mesane ve midesi (taze, soğutulmuş, dondurulmuş, tuzlanmış, kurutulmuş veya tütsülenmiş)	126	65	628
Başka yerde belirtilmeyen hayvansal ürün ve cansız hayvan	0	1	466
Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri	649	557	390
Meyve (kurutulmuş)	8	0	190
Koyun ve kuzuların dabaklanmış veya crust (ara kurutmalı) derileri	994	305	170
İşlenmemiş aluminyum	0	0	157
Prefabrik yapılar	0	55	109
Diğer hayvanların dabaklanmış veya crust (ara kurutmalı) post ve derileri	0	0	100
İşlenmemiş çinko	16	31	86
Koyun ve kuzuların ham derileri	22	34	40
Sığır ve at cinsi hayvanların dabaklanmış veya crust (arakurutmalı) post ve derileri	43	128	23
Diğer ham post ve deriler			

Kaynak: Trade Map

4.1.4. İki Ülke Arasında Yaşanan Sorunlar

2007 yılında dünya piyasalarında yaşanan çalkantılar Kırgızistan ekonomisi üzerinde doğrudan etki yapmıştır. Bunda en büyük etken ülkenin enerji ve gıda gibi stratejik kalemlerde net ithalatçı konumunda olmasıdır. Ekonomik büyümenin komşularından gelen sermayeyle pozitif korelasyon göstermesi dış şoklara açıklığı daha da perçinlemektedir.

Ekonomide yapısal sorunların varlığı dikkat çekmektedir. Bunların başında kamunun yeterli düzeyde gelir elde etmesinde yaşanan güçlükler ve yeterli bir sosyal güvenlik ağı oluşturamama gelmektedir. Nüfusun büyük çoğunluğu fakirlikle karşı karşıyadır.

Resmi kayıtlara göre yoksulluk oranı %43 olup, yoksul kesim ağırlıklı olarak Bişkek ve Oş şehirleri dışındaki bölgelerde geçimini hayvancılık ve çiftçilik ile sağlamaktadır. Dolayısıyla, ülke nüfusunun azlığı bir yana, alım gücünün düşüklüğü de istenilen dış ticaret büyüklüklerine ulaşmada engel teşkil edebilmektedir.

Kırgızistan’da vergi kontrolünden sorumlu birimlerin fazlalığı ve kontrol amaçlı ziyaretlerin sıklığı, iş çevreleri için hem maliyet artışına hem de zaman kaybına neden olmaktadır. Kayıt dışı ekonominin büyüklüğü önemli bir sorundur.

Kırgızistan’da yüksek risk algılaması nedeniyle kısa vadeli finansman yüksek faizlerle temin edilebilmektedir. Dolayısıyla ülkede faaliyet gösteren yabancı firmalar ülke dışından kredi teminine yönelmektedir. Leasing sistemi, mevzuat eksiklikleri nedeniyle işlememektedir. İhracat finansmanı da aynı derecede zor olmaktadır. İthalat bedelleri genelde nakit olarak ödenmektedir. Akreditif uygulaması sınırlıdır. Özel sektörde işlemler ağırlıklı olarak nakitle gerçekleştirilmektedir.

Ticaretin yoğunlaştığı Dordoy pazarında satılan bir Türk konfeksiyon ürününün, tüccarlar tarafından alınıp Çin’e gönderilip Çin’de taklidinin yapılarak üçte bir fiyattan Dordoy pazarında satışa sunulması 3-4 hafta kadar kısa bir süreyi almakta, dolayısıyla pazara getirilen Türk mallarının satış süresi 1 ay ile sınırlanmaktadır.

Türkiye’den Orta Asya ülkelerine gönderilen ihraç ürünleri ağırlıklı olarak karayoluyla taşınmaktadır. Türkiye menşeli malların rekabetçi fiyatlı olmalarına rağmen, nakliye ve geçiş ücretlerinin yüksek olması, ayrıca, gümrüklerde karşılaşılabilen gayri resmi ödemeler rekabeti olumsuz etkilemektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

KONYA İLE TİCARET

5.1. KONYA İLE TİCARETİ

5.1.1.Konya – Kırgızistan 2017 Yılı İhracat Kalemleri

S.N	ÜRÜN	İHRACAT \$
1	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	1.285.239
2	Plastikler ve mamulleri	551.316
3	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	246.180
4	Demir veya çelikten eşya	241.863
5	Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	191.344
6	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	137.038
7	Hububat	67.050
8	Kakao ve kakao müstahzarları	54.572
9	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	43.830
10	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	41.741
11	Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	40.315
12	Kauçuk ve kauçuktan eşya	39.980

13	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	39.317
14	Organik kimyasal ürünler	37.922
15	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	34.803
16	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	23.842
17	Eczacılık ürünleri	14.562
18	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular, kökleri ve benzerleri, kesme çiçekler ve süs yaprakları	14.117
19	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	9.954
20	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	4.579
21	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	4.435
22	Şeker ve şeker mamulleri	2.361
23	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	1.338
24	Seramik mamulleri	1.236
25	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, çay hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	1.179
26	Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, özel iplikler, sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya	820
27	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	750
28	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar, bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	450
29	Çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, fırça vb.)	310
30	Cam ve cam eşya	237
31	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	179
32	Deri-saraciye eşyası, eyer-koşum takımları, seyahat eşyası, el çantaları vb mahfazalar, hayvan bağırsağından mamul eşya	175

5.1.2.Konya – Kırgızistan 2017Yılı İthalat Kalemleri

İthalat yok.

5.1.3.Türkiye-Kırgızistan-Konya Yıllara Göre İthalat / İhracat Rakamları

Türkiye- Kırgızistan Rakamları (Dolar)

	2015	2016	2017
İhracat	294.701.653	308.932.867	343.599.840
İthalat	76.857.917	101.066.820	143.794.003

Konya- Kırgızistan Rakamları (Dolar)

	2015	2016	2017
İhracat	3.065.421	2.381.536	3.124.934
İthalat	43.285	0	0